

DE MEERWAARDE VAN GEZONDHEIDSBELEID

Productiviteit en de gezondheid van personeel zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Gezonde, fitte medewerkers verzuimen minder vaak en zijn over het algemeen beter gemotiveerd en alerter, wat een positieve invloed heeft op hun prestatie en de productiviteit. Voor de organisatie betekent dat betere resultaten en stabiele of zelfs dalende personeelskosten.

Tekst Gofrie van Lieshout

Arbeidsverzuim kent vele oorzaken

Werkgevers worden niet alleen geconfronteerd met arbeidsverzuim dat direct in verband staat met een duidelijk aanwijsbare ziekte, maar ook om andere dan medische redenen. Zo kunnen pesten op de werkvloer, (sexuele) intimidatie, verslaving, relationele problemen, stress en burn-outklachten ook redenen zijn voor mensen om zich ziek te melden. Privéproblemen en persoonlijke zorgen zijn nu eenmaal niet met een druk op de knop tijdens werktijd uit te schakelen en hebben onherroepelijk invloed op het functioneren van medewerkers. Om gezondheidsrisico's te vermijden hebben mensen een eigen verantwoordelijkheid. Niemand dwingt ons bijvoorbeeld om te roken of dagelijks ongezonde maaltijden te gebruiken. De overheid en zorgverzekeraars proberen met voorlichting en gezondheidscampagnes de gevolgen van risicogedrag onder de aandacht te brengen. Er zijn ook werkgevers die actief maatregelen nemen om positieve invloed uit te oefenen op de gezondheid en het welzijn van medewerkers. Zo zijn er bedrijven die het sporten stimuleren, het aanbod van de kantine aanpassen of een 'fruitdag' introduceren. Een structureel karakter heeft het echter zelden. Wel is er groeiende aandacht voor werk gerelateerd ziekteverzuim zoals werkstress omdat, zo is de gedachte, dat meer binnen de invloedssfeer valt.

Werkstress

Klachten rondom werkstress worden vaak veroorzaakt door een te hoge werkdruk, baanonzekerheid of gebrek aan vertrouwen. Het gevoel niet betrokken te worden is ook vaak een oorzaak van onzekerheid over het eigen functioneren. Een serieuze aanpak van gezondheidsbeleid betekent meer aandacht besteden aan persoonlijke competenties van de medewerkers, goede communicatie en balans tussen taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Als medewerkers zich gewaardeerd voelen en in een gezonde en veilige omgeving kunnen werken, werken zij met meer plezier en worden er minder fouten gemaakt. Dat heeft een positieve invloed op de motivatie en productiviteit en indirect dus ook op het ziekteverzuim.

Gezondheidsbeleid

Preventief gezondheidsbeleid betekent veel meer dan het voorkomen van werkstress en het stimuleren van een gezonde levensstijl. Medewerkers blijven tot op hogere leeftijd actief op de arbeidsmarkt. Het is dus ook belangrijk om te focussen op duurzame loopbanen waarbij medewerkers als het ware 'meegroeien' met de organisatie en hun ervaring optimaal wordt benut en innovatieve arbeidsprocessen waarbij efficiency en optimale arbeidsomstandigheden centraal staan. Oplossingen liggen ook in meer flexibiliteit, zoals parttime werken en flexibele werktijden, aandacht voor talentbeleid en het motiveren van werknemers door als werkgever een maatschappelijke meerwaarde te bieden. Steeds meer mensen vinden het belangrijk dat hun werkgever op sociaal maatschappelijk terrein een rol van betekenis heeft. Het geeft hen het gevoel ook persoonlijk hier indirect aan bij te dragen.

Tips voor succesvol gezondheidsbeleid

- Gezondheidsbeleid is pro-actief van aard en maakt deel uit van het personeels- en sociaal beleid in de onderneming. Het is geen losstaande activiteit, maar het is verankerd in de bedrijfsstrategie.
- Bij het stellen van doelen en streefcijfers is *benchmarking* met vergelijkbare bedrijven nuttig.
- De verantwoordelijkheid voor het opstellen, implementeren en wetslagen van gezondheidsbeleid hoort thuis op het hoogste niveau van de onderneming.
- Leidinggevenden zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid en geven het goede voorbeeld.
- Het is belangrijk om de boodschap op een positieve manier te brengen. Communiceer niet verwijtend, maar maak verbinding met de bedrijfscultuur en zorg voor bewustwording.
- *What is in it for them?* Waarom zouden medewerkers zich willen committeren aan een gezondheidsprogramma? Laat zien wat het hen oplevert.
- De werknemer heeft een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de relatie tussen arbeid en gezondheid. De werknemer kan en mag daarop worden aangesproken.

- Gezondheidsbeleid heeft ook betrekking op de veiligheid binnen uw bedrijf. Cursussen Bedrijfs hulpverlening (BHV) en de checklist 'Veiligheid, Gezondheid en Milieu' zijn er niet omdat de inspectie het vraagt, maar om de veiligheid en hulpverlening voor uw medewerkers op de werkvloer te garanderen.

Onderscheid maken

Op Curaçao en Aruba staat gezondheidsbeleid nog in de kinderschoenen volgens Arthur Nivillac, arbospecialist en directeur van Optima BV. Bedrijven organiseren een project of een dagje waarop bloed wordt geprikt of samen wordt gesport, maar van structureel beleid is geen sprake. 'Om goed beleid te kunnen ontwikkelen, moet je eerst oorzaken onderkennen en een analyse maken. De meeste bedrijven komen niet verder dan de letters V (vakantie), O (ongeoorloofd verzuim) of Z (ziekte) op een formulier. Oftewel, iedereen die niet met vakantie is of zonder melding verzuimt, is ziek. Dat betekent naar de dokter en een voorgeschreven periode arbeidsongeschikt: AO. Terwijl 80% van deze ziekmeldingen geen medische oorzaak heeft, maar juist privé- of werk gerelateerd is', aldus Nivillac. Hij pleit dan ook voor het 'demedicaliseren' van ziekteverzuim. Dus onderscheid maken tussen arbeidsverzuim door ziekte en verzuim om andere redenen. Wanneer inzicht verkregen wordt over de reden van het verzuim en de onderliggende oorzaak, dan kan hier gericht actie op worden ondernomen. 'Arbeidsvoorwaarden, verstoorde arbeidsverhoudingen en werkzaamheden die niet bij de medewerker passen zijn belangrijke knelpunten waardoor mensen zich ziek melden. Veel problemen liggen op relationeel niveau. Mensen voelen zich buitengesloten en gepasseerd. Ook onzekerheid over inkomen en financiële zorgen komen heel vaak voor', aldus Nivillac.

Daling arbeidsproductiviteit

Op landelijk niveau neemt de aandacht voor onderzoek en preventie wel toe. In januari 2018 verschijnt de gezondheidsenquête 2017, elke vier jaar uitgevoerd door het Volksgezondheid Instituut Curaçao (VIC). Een onderzoek naar de gezondheidsbeleving, leefstijl, het gebruik van gezondheidszorg en risicofactoren. Deze gegevens maken verdere analyses mogelijk voor overheid en bedrijfsleven. Uit onderzoekscijfers van de Centrale Bank van Curaçao en Sint-Maarten (CBCS) en het International Monetary Fund (IMF) blijkt dat de arbeidsproductiviteit van Curaçao in de achterliggende tien jaar met meer dan 20% is gedaald. Internationale cijfers tonen aan dat bij de inzet van een structureel gezondheidsbeleid het ziekteverzuim bij alle bedrijven afneemt (in sommige gevallen zelfs van bijna 10% tot 3%) en de productiviteit toeneemt. Een lokale berekening van deze financiële besparing dankzij gezondheidsbeleid is (nog) niet voorhanden. Wel volgt de Vereniging Bedrijfsleven Curacao (VBC) nauwlettend de ontwikkelingen en pleit voor meer aandacht voor deze onderwerpen op de agenda van politiek en bedrijfsleven. Gezondheidsbeleid is interessant voor alle bedrijven, ongeacht omvang of sector. Door kleine aanpassingen door te voeren zijn al snel resultaten te behalen. Voorbeelden voor gezondheidsbeleid zijn volop te vinden via internet. Een lokaal *format* is voornamelijk niet voorhanden. <

Interessante links

Arbo Consult, Arbo-dienst in Curaçao voor advies en informatie

www.arboconsult.com

Optima BV Curaçao, Arbo adviesbureau & Arbo Academy

www.optimacuracao.com

Volksgezondheid Instituut Curaçao, onderzoek en ontwikkeling

www.vic.cw

Medwork Caribbean N.V. (Aruba), Corporate Health and Safety Solutions

www.medwork.aw

Optima faciliteert voortdurend onderzoek over veiligheid en veiligheidsgedrag op Curaçao en de oorzaak naar ziekteverzuim. In het voorjaar van 2018 worden meerdere onderzoeksresultaten gepubliceerd.